

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

МАУП

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»***

Спеціальність:	С4 Психологія
Освітній рівень:	перший (бакалаврський) рівень
Освітня програма:	Психологія

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Експериментальна психологія
Код(и) і назва(и) спеціальності(спеціальностей)	С4 "Психологія"
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	7 кредитів/210 годин Лекції: 40 годин Семінарські/практичні/лабораторні заняття: 64 години Самостійна робота: 106
Термін навчання	5,6
Мова навчання	Українська мова
Вид підсумкового контролю: Сторінка дисципліни на сайті	іспит

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

Повне ім'я викладача,	
Вчений ступінь,	
Посада,	
Напрямки наукових досліджень,	
Посилання на реєстри ідентифікаторів вчених,	
Контактна інформація	
Е-mail:	
Телефон кафедри,	
Портфоліо викладача на сайті	

Анотація курсу. Вивчення навчальної дисципліни "Експериментальна психологія" буде сприяти формуванню у студентів інтересу до проведення досліджень з використанням експериментального методу, активізації їх творчої активності. Освоєння даного курсу служить основою для більш успішного проходження студентами різних видів активної практики. Даний курс сприяє формуванню у студентів уявлень про специфіку наукового пізнання психічної реальності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є планування, організація і проведення експериментів, обробка та інтерпретація експериментальних даних.

Метою курсу викладання навчальної дисципліни "Експериментальна психологія" є формування компетенцій, що забезпечують розуміння теоретичних основ експериментальної психології, формування у студентів вищих навчальних закладів вміння самостійно планувати, проводити психологічні дослідження, обробляти, аналізувати, інтерпретувати результати досліджень і представляти їх.

Завдання навчальної дисципліни: формування знань про закони, умови, принципи застосування експериментального методу у психології; розвиток уміння і навичок проводити обґрунтоване експериментальне дослідження психіки; формування вміння і навичок коректно і науково пояснювати психологічні факти, ті чи інші прояви особистості на основі експериментальних даних.

Пререквізити вивчення навчальної дисципліни "Експериментальна психологія" ґрунтуються на знаннях і вміннях, отриманих студентами при вивченні таких дисциплін: "Загальна психологія", "Практичний курс загальної психології", "Психологія особистості".

Постреквізити. Знання та вміння, придбані студентами в процесі вивчення навчальної дисципліни "Експериментальна психологія", сприяють успішному вивченню абітурієнтами вищих навчальних закладів ряду інших навчальних дисциплін, спрямованих на формування професійних знань та умінь: "Експериментальна психологія", "Вікова психологія і педагогіка", "Психодіагностика".

Програмні компетентності і результати навчання:

Загальні компетентності	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
Спеціальні компетентності	СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел. СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій. СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження. СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати,

	формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
Програмні результати навчання	ПР1 Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання ПР4 Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел. ПР5 Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги. ПР6 Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження. ПР7 Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	Кількість годин			Методи навчання / методи оцінки
		лекцій	Семінарів	Самостійна роботи	
5-й семестр					Методи навчання: навчальна лекція; бесіда; дискусія; аналітичний; синтетичний; практичні, пояснювальні та ілюстративні методи; метод проблемного подання; інтерактивні методи (аналіз ситуації, дискусії, диспути, діалог, синтез думок; мозковий штурм; розвиток навичок; опрацювання дискусійних питань; інноваційні методи навчання (компетентнісний; дослідницький); кейс- метод. Методи оцінювання: усний контроль (усне
Модуль змісту 1. Теоретичні та методологічні основи експериментальної психології					
Тема 1.	Експериментальна психологія як наука	2	4	6	
Тема 2.	Становлення та розвиток психології як експериментальної науки	2	4	6	
Змістовий модуль 2. Методи психологічного дослідження в експериментальній психології					
Тема 3	Класифікації методів психологічного дослідження	2	4	6	
Тема 4	Моделювання як метод психологічного дослідження	2	4	6	
Тема 5-6	Експеримент як метод психологічного дослідження	4	4	6	
Тема 7	Неекспериментальні методи психологічного дослідження	2	4	6	
Тема	"Архівні" методи	2	4	6	

8	психологічного дослідження				опитування, оцінка участі в дискусіях, інші інтерактивні методи навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, есе); тест; метод самоконтролю і самооцінки; оцінка кейсових завдань.
Тема 9	Організаційні методи психологічного дослідження	2	4	6	
Тема 10	Вимір як метод психологічного дослідження	2	4	6	
Модульна тестова робота					
Всього :		20	36	54	
Форма контролю: здано/не здано					

6-й семестр					Методи навчання: навчальна лекція; бесіда; дискусія; аналітичний; синтетичний; практичний, пояснювальний та ілюстративний методи; метод проблемної презентації; інтерактивні методи (аналіз ситуації, дискусії, диспути, діалог, синтез думок; мозковий штурм; розвиток навичок; опрацювання дискусійних питань; інноваційні методи навчання (компетентностные; дослідницькі); кейс- метод. Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінка участі в дискусіях, інші інтерактивні методи навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, есе); тест; метод
Змістовий модуль 3. Основи підготовки і планування психологічного експерименту					
Тема 11-12	Підготовчий етап експериментального дослідження	2	4	8	
Тема 13-14	Обґрунтованість експериментального дослідження	4	4	6	
Тема 15-16	Плани експериментів	2	4	6	
Тема 17-18	Психологічні особливості поведінки дослідника і випробуваного в експерименті	4	4	8	
Змістовий модуль 4. Математико-статистичні методи експериментальної психології					
Тема 19-20	Застосування статистичних методів у психологічних вимірах	2	4	8	
Тема 21-22	Використання непараметричної і параметричної статистики при обробці емпіричних даних	4	4	8	
Тема 23-24	Статистична значимість емпіричних показників	2	4	8	

					самоконтролю і самооцінки; оцінка кейсових завдань.
Модульна тестова робота					
Всього:	20	28	52		
Форма контролю: іспит					

Зміст самостійної роботи студента з навчальної дисципліни "Експериментальна психологія" передбачає підготовку до аудиторних занять шляхом освоєння лекційних матеріалів, вивчення основної та додаткової літератури, періодичних видань, інтернет-джерел, виконання практичних завдань (написання рефератів, аналіз проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень для виступів на конференціях, участь у конкурсах наукових робіт, підготовка та публікація наукових статей, тез) протягом семестру; самостійне вивчення окремих тем навчальної дисципліни; підготовку звітів та презентацій по темі практичних занять; виконання індивідуальних завдань; підготовку до всіх видів контролю, включаючи модульні контрольні роботи та підсумкові контроль.

Зміст самостійної роботи студента визначається робочою програмою навчальної дисципліни конкретної навчальної дисципліни, методичними рекомендаціями щодо виконання завдань і рекомендаціями викладача.

Технічне обладнання та/або програмного забезпечення – офіційний сайт MAUP: <http://maup.com.ua> У навчальному процесі використовуються навчальні класи, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекцій і семінарів з елементами презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань вимагає доступу до інформації з Всесвітньої павутини, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми і методи контролю.

Контроль успішності студентів ділиться на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюється під час практичних (семінарських) занять, метою яких є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, вміння застосовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань і т. д. Можливості поточного контролю надзвичайно широкі: мотивація до навчання, стимулювання навчально-пізнавальної активності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання і т. д.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають постійному контролю:

- усна доповідь;
- доповнення, запитання до відповідального;
- систематична робота на семінарських заняттях, активність при обговоренні питань;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації занять;

- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (заліки, контрольні, творчі роботи, есе тощо);
- підготовка тез, конспектів навчальних чи наукових текстів;
- самостійне вивчення тем;
- Контроль успішності учнів ділиться на поточний і підсумковий.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, звіт, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, есе, виклад матеріалу по заданій темі в письмовій формі і т. д.); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.

Система оцінок і вимоги.

Таблиця розподілу балів, отриманих студентами (залік/неуспішність)

	Постійний контроль знань										Модульний тест	Підсумкова оцінка	Сума балів
Теми	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	тема 6	тема 7	тема 8	тема 9	тема 10	20	20	100
Робота на семінарських заняттях	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			
Самостійна робота	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			

Таблиця містить інформацію про максимальних балів за кожен вид навчальної роботи студента.

При оцінюванні засвоєння кожної теми для поточної навчальної діяльності студента виставляються оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінки з відповідної дисципліни.

Критерії оцінки результатів навчання студентів і розподіл одержуваних ними балів регламентуються Положенням про оцінювання академічних досягнень студентів у ПАТ "ВНЗ "МАУП".

Модульне управління. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни "Експериментальна психологія" проводиться у письмовій формі, у формі тестування, а саме тестів закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність.

Критерії оцінки модульної тестової роботи з навчальної дисципліни "Експериментальна психологія":

При оцінці модульної тестової роботи враховуються обсяг і правильність виконаних завдань:

- оцінка "відмінно" (А) виставляється за правильне виконання усіх завдань (або понад 90% всіх завдань);
- оцінка "добре" (В) виставляється за виконання 80% всіх завдань;

- оцінка "добре" (C) виставляється за виконання 70% всіх завдань;
 - оцінка "задовільно" (D) ставиться, якщо 60% запропонованих завдань виконано правильно;
 - оцінка "задовільно" (E) ставиться, якщо більше 50% запропонованих завдань виконано правильно;
 - оцінка "незадовільно" (FX) ставиться, якщо виконано менше 50% завдань.
- Відсутність у модульної контрольної роботи - 0 балів.

Вищевказані оцінки перетворюються у рейтингові бали наступним чином:

- "А" - 18-20 балів;
- "Б" - 16-17 балів;
- "З" - 14-15 балів;
- "D" - 12-13 балів.
- "Е" - 10-11 балів;
- "FX" - менше 10 балів.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни "Експериментальна психологія" є обов'язковою формою оцінки результатів навчання студента. Воно здійснюється в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі тесту (усного). Студент допускається до семестрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт.

Семестровий контроль у формі тесту передбачає, що підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума (проста або зважена) балів за змістовним модулям. Підсумкова оцінка виставляється за результатами роботи студента впродовж семестру. Рейтинговий бал студента складається з балів, отриманих студентом за результатами проведених контрольних заходів, заохочувальних балів.

Учні, які виконали всі завдання та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, отримують оцінку, відповідну оцінкою, отриманої без додаткових тестів.

Зі студентами, які виконали всі завдання та мають рейтингову оцінку менше 60 балів, а також з тими студентами, які бажають підвищити свій рейтинговий бал, викладач проводить підсумковий семестровий контроль у формі тестування на останньому запланованому занятті з дисципліни у семестрі.

Для здачі іспиту:

	Поточний контроль знань							Модульний тест	Іспит	Загальна кількість балів
Теми	Теми 11-12	Теми 13-14	Теми 15-16	Теми 17-18	Теми 19-20	Теми 21-22	Теми 23-24	20	40	100
Робота на семінарському занятті	3	3	3	3	3	3	3			
Самостійна робота	2	3	2	3	2	3	3			

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту. Студент допускається до підсумкового контролю за умови, що він / вона виконав всі види робіт, зазначені в посібнику.

Підсумкова (семестрова) оцінка з дисципліни, за якою передбачений іспит, формується з двох складових: результатів (оцінки) поточного контролю; екзаменаційної оцінки.

Максимальна кількість балів за поточний контроль - 60, за екзамен - 40.

Мінімальна сума, на яку іспит вважається зданим, становить 25 балів.

Оцінка за поточний контроль формується як сума рейтингових балів, отриманих студентом під час семінарів/практичних занять, і заохочувальних (при наявності) балів.

Після оцінювання відповідей студента на іспиті викладач підсумовує бали, отримані за поточні контрольні заходи, і бали за іспит для отримання підсумкової оцінки за курс.

Шкала оцінювання екзаменаційних завдань

Шкала	Загальної кількості балів	Критерії
Відмінно	30-40	Завдання виконано якісно; студент набрав максимальний бал при оцінюванні теоретичних знань.
Добре	20-29	Завдання виконано якісно і з досить високою часткою правильних відповідей.
Задовільно	10-19	Завдання виконано із середньою кількістю правильних відповідей; студент продемонстрував теоретичні знання зі значними помилками.
Незадовільно	0-9	Завдання не виконано; студент продемонстрував теоретичні знання з серйозними помилками.

Оцінка додаткових (індивідуальних) видів освітньої діяльності. Додаткові (індивідуальні) види освітньої діяльності включають участь абітурієнтів у наукових конференціях, наукових товариствах і проблемних групах, підготовку публікацій і т. д. понад завдань, встановлених відповідною навчальною програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри претендентам, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів освітньої діяльності, можуть бути нараховані заохочувальні (бонусні) бали за певний освітній компонент.

Заохочувальні бали не є нормативними і не включаються в таблицю розподілу отриманих студентами балів і основну шкалу системи оцінювання.

Один захід може бути підставою для нарахування заохочувальних балів лише за один найбільш значимий освітній компонент.

Загальна кількість балів, набраних студентами за виконання завдань для самостійної роботи, є однією із складових академічної успішності навчальної дисципліни. Самостійна робота по кожній темі у відповідності з робочою програмою навчальної дисципліни оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів з використанням стандартизованих узагальнених критеріїв оцінки знань.

Шкала для оцінки виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань)

Максимально можлива оцінка самостійної роботи (індивідуальних завдань)	Рівень виконання			
	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
3	3	2	1	0

Форми контролю: поточний контроль, заснований на виконанні практичної роботи; поточний контроль засвоєння знань, заснований на оцінюванні усних відповідей на питання, повідомлень, звітів і т. д. (на практичних (семінарських) заняттях); індивідуальний або колективний проект, що вимагає формування практичних навичок і умінь студентів (вибіркова форма); вирішення ситуаційних завдань; конспект, складений за самостійно досліджуваної теми; тестування, виконання письмового тесту; проекти статей, тез виступів та інші публікації, інші форми, сприяють повному засвоєнню освітньої програми і послідовному розвитку навичок ефективної самостійної професійної (практичної й науково-теоретичної) діяльності на високому рівні.

Для оцінки результатів навчання студента протягом семестру використовується 100-бальна оціночна шкала national та ECTS

Зведена шкала оцінювання: національна та ECTS

Загальна кількість балів за всіма видами навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену, курсowego проекту (роботи), практики	
		Оцінка за національною шкалою для екзамену, курсowego проекту (роботи), стажування	зараховано/незараховано
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
75 – 81	3		
68 – 74	D	задовільно	

60 – 67	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю перескладання	Незараховано незадовільно з можливістю перескладання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Незараховано незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу.

- регулярно відвідувати лекції і практичні заняття;
- систематично і активно працювати на лекціях і практичних заняттях;
- надолуження пропущених занять;
- виконувати завдання, передбачені навчальною програмою, у повному обсязі і з належною якістю;
- виконувати контрольну та іншу самостійну роботу;
- дотримуватися норм академічного поведінки та етики.

Курс "Експериментальна психологія" передбачає освоєння і дотримання принципів етики і академічної чесності, зокрема, орієнтацію на запобігання плагіату в будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації повинні бути оригінальними і авторськими, не перевантаженими цитатами, які повинні супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Розглядаються порушення академічної доброчесності: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, копіювання, обман, підкуп, упереджена оцінка.

Оцінка студента орієнтована на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, здатних розвинути практичні навички і вміння, за що можуть нараховуватись додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, наукових конкурсах серед студентів).

Методичне забезпечення навчальної дисципліни

Навчально-методичні матеріали, що забезпечують підтримку дисципліни: конспекти лекцій, методичні рекомендації з проведення практичних (семінарських) занять та методичні рекомендації для самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів з навчальної дисципліни "Експериментальна психологія".

Рекомендовані література.

Основна:

1. Бедан В. Б. Експериментальна психологія: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів-психологів факультету психології, політології і соціології Національного університету "Оля". Одеса: Фенікс, 2021. 75 ц.

2. Литвин А. В., Коваль В. С., Яремко Р. Я. Експериментальна психологія: навчальний посібник. / Львівський державний університет безпеки життєдіяльності. Львів: ЛДУБЖД. 2024. 316 с.

3. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія. Підручник. Київ: Центр навчальної літератури. 2021. 360 с.

4. Малхазов О. Р. Експериментальна психологія: практичне посібник. Київ: Талком. 2020. 321 с.

Додатково:

1. Боснюк Ст. Роль показника величини ефекту в сучасних психологічних дослідженнях. Проблеми екстремальної та кризової психології 2021. № 2(2). С. 97-109. DOI: <https://doi.org/10.52363/dcpr-2021.2.9>

2. Загальна психологія: підручник / під ред. академіка С. Д. Максименко. 4-е изд., перероблене і доповнене. Том 1. Київ: Видавництво "Людмила", 2025. 568 с.

3. Максименко С. Д. Медична психологія: підручник / під ред. академіка С. Д. Максименко. Том I. Київ: Видавництво "Людмила", 2023. 458 с.

4. Максименко С. Д. Медична психологія: підручник / під ред. академіка С. Д. Максименко. Том 2. Київ: Видавництво "Людмила", 2023. 520 з.

5. Максименко С. Д., Ірхін Ю. Б., Деркач Л. М., Марусинець М. М., Касинець М. М. Психологічна організація модульного формування когнітивних здібностей: генетико-творчий підхід: навчальний посібник. Том 1. Київ: "Видавництво Людмила", 2023. 384 с.

6. Яремко Р. Я. Емпіричне дослідження нервово-психічної стійкості майбутніх рятувальників. Психічне здоров'я особистості в кризовому суспільстві: збірник матеріалів VII Всеукраїнської науково-практичної конференції, Львів, 28 жовтня 2022 р. / упорядник В. С. Бліхар. Львів: LDUVS, 2022. С. 401-403.

Інформаційні ресурси:

1. Кращі онлайн-курси в Україні та світі. URL: <https://prometheus.org.ua/>

2. Литвин А. В. Експериментальна психологія: Курс лекцій у ВНУ. URL: <http://virt.ldubgd.edu.ua/course/view.php?id=1118>

3. Електронна бібліотека текстових тематичних колекцій [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.twirpx.com>.

4. Довідник книг відкритого доступу [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.doabooks.org>

5. www.nbuv.gov.ua / Національна бібліотека України імені в. І. Вернадського

6. http://maup.com.ua/ресурси/файли/бібліотека/книга/ps_02.pdf

7. https://stud.com.ua/29206/psihologiya/eksperimentalna_psihologiya

8. https://pidru4niki.com/14170120/psihologiya/istoriya_rozvitku_eksperimentalnih_doslidzh_u_psihologii